

NOTAT – lansering av FOU om aktivitetsplikt

Resultater fra FOU «Aktivitetsplikt for sosialhjelp»

Bakgrunn

Proba Samfunnsanalyse har undersøkt følgende problemstillinger:

- Hvilke konsekvenser får lovendringen for kommunene – både i form av kostnader og nytteeffekt?
- Hvilke reelle sanksjonsmuligheter har kommunene ved bruk av vilkår ved tildeling av økonomisk sosialhjelp?
- Hva er gode metoder og tiltak for å få sosialhjelpsmottakere over i arbeid og aktivitet, herunder betydningen av å sette vilkår?
- Hva kjennetegner sakene som får unntak av hovedregelen (dvs ikke stilles vilkår om aktivitet), og hvor stort vil omfanget være i fremtiden?

Sentrale funn

- 70 prosent av kommunene praktiserer aktivitetsplikt – nesten en tredobling fra 2012. Men det er store forskjeller mellom kommunene mht tiltakskostnader og hvordan de vurderer konsekvensene av den vedtatte lovendringen
- Kommuner som har brukt aktivitetsvilkår, anslår lavere omfang og kostnader etter innføring av ny lov
- Store forskjeller mht kostnader pr deltaker pr mnd
- Store sprik i anslag kostnader mellom case og spørreundersøkelse
- Ulik forståelse og praksis hos kommunene om hva som er en aktivitet
- Case-undersøkelsen tyder på at 31 prosent av sosialhjelpsmottakerne vil få aktivitetsvilkår etter lovendringen. I spørreundersøkelsen er snittet oppgitt til 46 prosent
- Aktivitetsplikt gir både redusert innstrømming og kortere varighet
- Vilkår om aktivitet kan ha mange typer virkninger for mottakeren; avklarende, kvalifiserende, disiplinerte og motiverende

Hva mener KS?

- Det er et stort behov for avklaringer av regelverk - da dette vil ha stor betydning både kostnadene til kommunene, samt praktiseringen av aktivitetsplikt
- Det er positivt at det det har vært en stor økning i antall kommuner som praktiserer aktivitetsplikt
- Intervallene på anslagene i kostnader er store, det må derfor arbeides videre med å fastsette hva kostnadene kan bli for kommunene

Hva har KS tenkt å gjøre videre:**Formidling:**

- NRK dagsnytt har fått rapporten eksklusivt knyttet til innslag den 19. januar på morgenen. Hovedsaken i radioreportasjen er erfaringer med aktivitetsplikt i Hamar kommune, som nylig har innført dette. KS vil iflg foreløpig kontakt få mulighet til kommentarer i radiostudio på morgenen.
- Rapporten og funnene presenteres på lanseringsseminaret den 19. januar, kl. 14.30-15.30 i KS-huset.
- Forskerne inviteres til Storbynettverket og ASSS for å presentere resultatene, våren 2016
- Rapporten formidles til intern faggruppe NAV i KS, januar 2016
- Formidles til eksterne samarbeidspartnere (FIN, ASD, KMD, Avdir), januar 2016

Interessepolitikk:

- Formidling til nasjonale myndigheter: Innspill til departementets utarbeidelse av regelverk/veileder til aktivitetsplikt våren 2016
- Viktig kunnskap til felles kostandsberegningsgruppe som arbeider videre med å anslå merkostnadene ved innføring av aktivitetsplikt. Det tas sikte på avklaringer før revidert statsbudsjett. Det er berammet møte i kostnadsberegningsgruppen i slutten av januar 2016
- Innspill til revidert statsbudsjett mai 2016